

Ergashova Umida Almat qizi

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti,
bank ishi ta’lim yo‘nalishi 2-kurs talabasi

Annotatsiya

Raqamli iqtisodiyot zamonaviy milliy iqtisodiyotning ajralmas qismi hisoblanadi. Ushbu maqolada raqamli iqtisodiyotning mamlakat iqtisodiyotidagi o‘rni, uning rivojlanish omillari va iqtisodiy o‘shishga ta’siri tahlil qilinadi. Shuningdek, raqamli texnologiyalarni joriy etishning samaradorligi va kelgusidagi imkoniyatlari haqida ilmiy fikrlar bildiriladi.

Kalit so‘zlar. Raqamli iqtisodiyot, raqamli texnologiyalar, iqtisodiy o‘shish, raqamli infratuzilma, innovatsion rivojlanish, milliy iqtisodiyot.

Abstract

The digital economy is an integral part of the modern national economy. This article analyzes the role of the digital economy in the country's economy, its development factors and impact on economic growth. It also presents scientific opinions on the effectiveness and future prospects of the implementation of digital technologies.

Keywords. Digital economy, digital technologies, economic growth, digital infrastructure, innovative development, national economy.

KIRISH

Raqamli iqtisodiyot bugungi kunda global iqtisodiy jarayonlarning ajralmas qismiga aylangan. Mamlakatlarning raqamli iqtisodiyoti rivojlanish darajasi milliy iqtisodiyotning umumiy rivojlanishiga bevosita ta’sir ko‘rsatmoqda. Raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali iqtisodiy o‘shishni ta’minlash, innovatsiyalarni tezlashtirish va iqtisodiy samaradorlikni oshirish mumkin. Ushbu maqolada raqamli iqtisodiyotning mamlakat iqtisodiyotidagi o‘rni, uning rivojlanishiga ta’sir etuvchi omillar va ijtimoiy-iqtisodiy o‘shishga qo‘shgan hissasi o‘rganiladi.

Raqamli iqtisodiyot — bu texnologiyalarga asoslangan iqtisodiy faoliyat bo‘lib, u raqamli infratuzilma, big data, sun’iy intellekt va blockchain kabi texnologiyalarni o‘z ichiga oladi. Zamonaviy dunyoda raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi mamlakatlarning global iqtisodiy maydondagi raqobatbardoshligini ta’minlashda muhim rol o‘ynaydi. Mamlakatlarning iqtisodiyotni raqamlashtirish orqali raqamli sektorlarni rivojlantirishi nafaqat iqtisodiy o‘shishga, balki aholining hayot darajasini yaxshilashga ham xizmat qilmoqda. Bu jarayon mamlakat iqtisodiyotida xizmatlar

sektori, ishlab chiqarish va davlat boshqaruvini raqamlashtirish orqali amalga oshirilmoqda.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Raqamli iqtisodiyot sohasida bir qator tadqiqotlar olib borilgan bo'lib, ushbu tadqiqotlar mamlakat iqtisodiyotlarining raqamli rivojlanish jarayonini chuqur tahlil qiladi. Masalan, Anderson tomonidan olib borilgan tadqiqotlar raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali iqtisodiy samaradorlikni oshirish imkoniyatlarini ko'rsatadi. Shuningdek, McAfeening ishlarida raqamli infratuzilma va texnologik innovatsiyalarning ijtimoiy-iqtisodiy o'sishga ta'siri o'rganilgan.

Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi va uning mamlakat iqtisodiyotiga qo'shgan hisyasi ko'plab tadqiqotchilar tomonidan tahlil qilingan. Misol uchun, Anderson (2020) raqamli iqtisodiyotning umumiy iqtisodiy o'sishga qo'shgan hissasini tahlil qilib, raqamli infratuzilmaning milliy iqtisodiy rivojlanishda muhim ekanligini ta'kidlaydi. Shuningdek, Brynjolfsson va McAfee (2014) o'z asarlarida raqamli texnologiyalar iqtisodiy samaradorlikni oshirish, xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilash va yangi ish o'rinlari yaratishdagi rolini chuqur o'rgangan.

Tadqiqotda iqtisodiy ko'rsatkichlarning tahlili va statistik usullar qo'llanildi. Raqamli iqtisodiyotning milliy iqtisodiyotni rivojlantirishdagi o'rnini aniqlash uchun raqamli texnologiyalar joriy etilgan sohalarining o'sish sur'atlari va qo'shilgan qiymati tahlil qilindi. Ma'lumotlar Jahon Banki, Xalqaro Valyuta Jamg'armasi (IMF) va O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasining ochiq manbalaridan olindi. Shuningdek, turli mamlakatlarda raqamli iqtisodiyotning rivojlanish darajasi o'rtasidagi farqlar solishtirildi.

Ushbu tadqiqotda raqamli iqtisodiyotning mamlakat iqtisodiyotiga ta'sirini o'rganish uchun statistik ma'lumotlarni tahlil qilish usullari qo'llanildi. Asosiy iqtisodiy ko'rsatkichlar, raqamli texnologiyalar joriy etilgan sektorlardagi o'sish sur'atlari va milliy iqtisodiyotga qo'shilgan hisyasi tahlil qilindi. Shuningdek, xalqaro va milliy manbalardagi ma'lumotlardan foydalanildi.

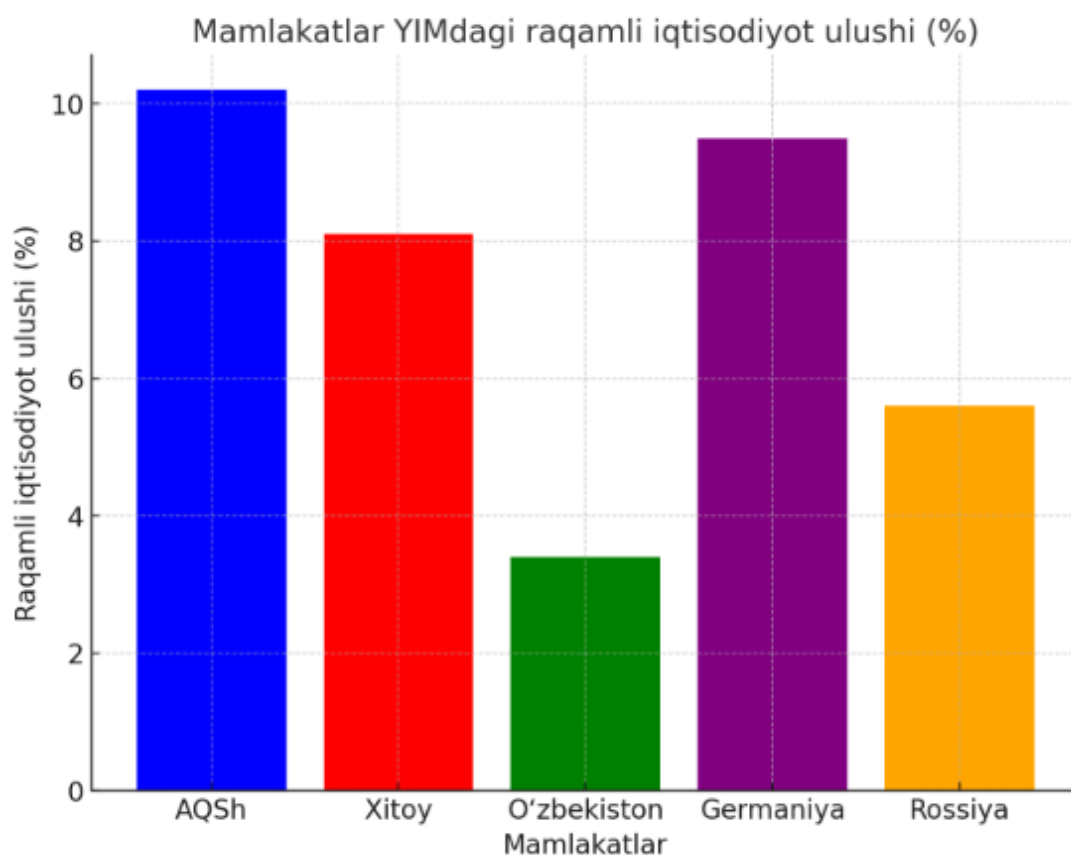
NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalarni joriy etish mamlakat iqtisodiyotining turli sohalariga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Iqtisodiyotning raqamli sektori umumiy iqtisodiy o'sishga hissa qo'shib, yangi ish o'rinlari yaratish, xizmatlar sifatini yaxshilash va innovatsion rivojlanish uchun qulay sharoitlar yaratmoqda.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, raqamli texnologiyalar mamlakat iqtisodiyotiga sezilarli hissa qo'shmoqda. Quyidagi jadvalda raqamli iqtisodiyotning yalpi ichki mahsulot (YIM)ga qo'shgan hisyasi ko'rsatilgan:

Mamlakat	YIMdagi raqamli iqtisodiyot ulushi (%)	Raqamli sektorning o'sish sur'ati (%)
AQSh	10.2	6.5
Xitoy	8.1	7.0
O'zbekiston	3.4	5.8
Germaniya	9.5	5.9
Rossiya	5.6	4.2

Yuqoridagi jadval raqamli iqtisodiyotning turli mamlakatlar iqtisodiyotida qanday o'ringa ega ekanligini ko'rsatadi. O'zbekistonda raqamli iqtisodiyot hali o'sib bormoqda va kelajakda uning ulushi oshishi kutilmoqda.

Yuqorida mamlakatlarning YIMdagi raqamli iqtisodiyot ulushiga oid grafik. Bu grafikda AQSh, Xitoy, O'zbekiston, Germaniya va Rossiya kabi mamlakatlar bo'yicha raqamli iqtisodiyot ulushlari foizlarda aks ettirilgan.

XULOSA

Raqamli iqtisodiyotning mamlakat iqtisodiyotidagi o'rnini kundan-kunga ortib bormoqda. Raqamli infratuzilmani rivojlantirish va raqamli texnologiyalarni keng joriy etish mamlakatning iqtisodiy salohiyatini oshirishda muhim omil bo'lmoqda.

Kelgusida raqamli iqtisodiyot orqali iqtisodiy samaradorlikni oshirish uchun davlat siyosatining qo'llab-quvvatlovi zarur. Raqamli iqtisodiyotning mamlakat iqtisodiyotidagi o'rni tobora kuchayib bormoqda. Raqamli texnologiyalarni keng joriy etish milliy iqtisodiy samaradorlikni oshirishga va xalqaro raqobatbardoshlikka erishishga imkon beradi. Kelgusida O'zbekiston iqtisodiyotining raqamli transformatsiyasini davom ettirish uchun zarur infratuzilmalar va qonunchilik bazasini rivojlantirish muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Anderson, T. (2020). Digital Transformation and Economic Growth: Opportunities and Challenges.
2. Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. W. W. Norton & Company.
3. Davis, M. (2019). The Role of Digital Infrastructure in Economic Development. Cambridge University Press.
4. OECD. (2021). Digital Economy Outlook 2021.
5. Smith, J. (2020). Digital Economy and National Growth. Oxford University Press.